

Una dona *dèbil*

(*ALDC*, VIII, 1873. Un home *dèbil*/Una dona *dèbil*)

Aquest enunciat s'ha introduït al *Qüestionari* per comprovar si *dèbil* presenta una forma de *f.*, *dèbila*.

Dèbil és un mot culte pres del llat. *DĒBĪLIS* 'baldat, sense força o vigor' aplicat en la llengua estàndard tant al *m.* com al *f.* Així s'ha registrat en val. i alguns parlars del Principat, on predomina més aviat la var. marcada, *dèbila*, juntament amb el bal. i l'alg. Es tracta d'un fenomen de caràcter col·loquial, que es repeteix en casos com *fàcil*, *fàcila* o *diferent*, *diferenta* (veg. mapes 1183 i 1188) i que està relacionat amb un impuls popular de donar estructura pròpia al femení; var. *debileta* 148, dim.; *debilitada* 63, 110, der. de *debilitar*. En cat. ant. apareix escadusserament una var. popular, *deble* 'baldat', a comparar amb el fr. ant. *endeble* que degué passar al cast. *endeble* (*DECH*).

Com a lexemes equivalents a 'dèbil' generalment com a primera (i a voltes única) resposta s'han registrat *flaca* 1, 3, 4, 7, 8, 10, 17, 18, 21, 24, 26, 27, 32, 38, 39, 70-72, 86, 109, 113, *f.* de *flac* (< llat. *FLACCUS* 'fluix, blan, flàccid'; 'penjant [dit de les orelles]'); *fe[bb]le* 2, 5, 6, 8, 9, 11 (< fr. *faible* < *FLĒBĪLIS* 'que causa tristesa'); *prima* 125, *f.* de *prim*, del llat. *PRĪMUS* 'primer' → 'fi, prim'; *fluixa* 72, 75-77, 102, 118, 122, 162, 184 (var. *fluixa* 99, 100), *f.* de

fluix (< *FLUXUS* 'fluid; fluix; feble', part. de *FLUĒRE* 'fluir'); *flo[χ]a* 87, del cast. Com a segones respostes tenim *decaiguda* 74, 124, part. de *decaure*, compost de *caure* (< *CADĒRE*); *desvalguda* 107, 157, compost de *valer* (< *VALĒRE* 'ser vigorós') i el prefix privatiu *des-*, com en *desfallida* 142, *f.* de *desfallit*, refecció de *defallit* (que va substituir l'anterior *defalt*), format sobre *FALLĒRE* 'enganyar', amb canvi de *de-* per *des-* pel seu valor privatiu; *gamada* 13, *f.* de *gamat*, part. de *gamar-se* 'emmalaltir-se greument', d'origen incert; *molla* 153, *f.* de *moll* (< *MÖLLEM* 'blan, tou', que era invariable, després 'mancat de força'); *perduda* 95, part. de *perdre* (< *PĒRDĒRE*) i *perdida* 93 (< cast.), correspon a 'oberta a sol·licituds masculines'; *escolrida* 'grogga, que fa mala cara' 101, var. de *descolorida*, amb canvi de suf. (*des-* > *es-*) i síncope de la vocal pretònica (com *colrar* 'emmorenir' < *COLORARE*); *està en terra* 'decaiguda' 74; *mendra* 14, pres de l'oc. 'menor, més petita'. Desconeixem l'origen de *migromis* 2, que podria tenir relació amb l'oc. De les dues formes de l'adjectiu femení objecte nuclear del comentari i del mapa, *dèbil* és l'única forma admesa per la normativa, des del *DOrt*, 1917.

